

Dnevne vesti

Združenje mariborskega učiteljskega naraščaja

LIKVIDACIJA LOČENIH ZDRUŽENJ. — ENOTNA ORGANIZACIJA UMUN.

Na obeh mariborskih državnih učiteljskih je imelo dijaštvo svoji organizaciji, na moškem Združenje moškega učiteljskega naraščaja, na ženskem pa Združenje mariborskih učiteljskih. Ko sta se ob začetku letošnjega šolskega leta združili državni učiteljski, se je pokrenila akcija tudi za združitve obeh organizacij in se je osnoval pripravljalni odbor s učiteljskimnikom Majhnom na čelu.

Preteklo soboto je bil ustanovni občni zbor novega Združenja, ki se bo odslej imenovalo Združenje mariborskega učiteljskega naraščaja. Zborovanje je vodil dijak Majhen, ki je uvodoma pozdravil delegata Dravske župe zveze jugoslovanskih srednješolskih združenj g. Juvana iz Ljubljane, zastopnika Narodne obrambe g. dr. Vauhnik ter vse navzoče. Iz poročila, ki je sledilo, se zrcali uspešno delo v preteklem poslovnem letu. Vsako združenje je imelo lastno knjižnico, žensko z 800 knjigami, od teh 90 pedagoških, moško pa z okrog 150 novimi knjigami.

Predsednik je nato prečital pravila novega društva, ki ima namen dvigniti zavest naraščaja, pripraviti ga za bodoče prosvetno delo med narodom in podpirati gmotno revne člane iz donosov knjižnice, prirejenih akademij in različnih predavanj.

Sledile so volitve odbora in je bil izvoljen za predsednika učiteljski Kū-

can, za podpredsednika Vomerjeva, za prvo tajnico Zupanova, za drugega tajnika Jarec, za blagajnika Pircher, za zapisničarico Faltova, za knjižničarje pa: Rotovnik, Zupankova, Zorčeva in Krajncič. V kulturno-znanstveni odsek Kerenčič, v dramski odsek Bajt, za revizorje pa: Majhen, Spindler in Lutarjeva.

Pri slučajnostih je spregovoril delegat iz Ljubljane g. Juvan, ki je prinesel pozdrave in izrazil željo, naj bi Združenje pristopilo k Zvezi jugoslovanskih srednješolskih združenj. Nato je povzel besedo še zastopnik Narodne obrambe g. dr. Vauhnik z željo, naj bi se bodoče učiteljsko zavedalo v polni meri svoje narodne dolžnosti, ki ga čaka zlasti na naši meji. Narodna obramba želi sodelovanja z Združenjem in mu prepušča na razpolago svoje društvene prostore. Združenje bo pristopilo k Zvezi kulturnih društev in bo stopilo v stike z drugimi srednješolskimi organizacijami in Narodno obrambo. S tem sklepom je bil zaključen ob 16. uri ustanovni občni zbor.

Idealna stremjenja naše mladine in nove organizacije UMUN naj podpre tudi javnost in pričakujemo, da bo naša razumevanje pri šolski oblasti, posebno moralno podporo pa pri ravnatelju učiteljskih g. Kaduncu in pri Združenju jugoslovanskega učiteljstva. Mladina, naprej po začrtani poti do ciljev!

Pri veseli vdovi

Razprava pred malim kazenskim senatom okrožnega sodišča.

Šest postavnih, krepkih in mladih fantov iz Smolinc pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah je stalo danes dopoldne pred malim kazenskim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča. 23-letni delavec Martin Zorko, brata 24-letni tesar Janez in 19-letni zidarSKI pomočnik Štefan Pučko, 22-letni delavec Ferdinand Kurij in 22-letni zidar France Satler so bili obtoženi, da so v noči pred letošnjo Svečnico pretepli in hudo poškodovali svojo znanca, 25-letnega Ludvika Perkoviča. Iz obtožnice posnemamo ozadje dogodka, ki je spravilo mlade fante na zatožno klop:

Ko je umrl kočarici Neži Koščevi v Smolincih meseca novembra lanskega leta mož, je brhka vdova kaj kmalu pozabila in prebolela to izgubo. Jela je živeti skrajno razuzdano življenje in ni na ponovno ženitev več mislila. Njena hiša je postala zbirališče zloglasnih žensk, lahko miselnih moških in fantov. Bolj pri srcu so ji bili mladi fantje in s tem, da je prirejala ob nedeljah domače zabave in plese, je prišla bogata na svoj račun. Nad počtetjem vesele vdove Neže se je jela zgražati vsa soseska. Za stvar so se začeli zanimati tudi orožniki. Vse pa je prišlo na dan, ko so se kritične noči krvavo stekli vdovini ljubčki, obtožena brata Janez in Štefan Pučko ter Ludvik Perkovič. V pretep so se pa zapletli tudi ostali obtoženci. Vsega je bila seveda kriva strupena ljubosumnost.

Pri razpravi so obtoženci krivdo deloma priznali, deloma pa zanikali: Glavni obtoženec Martin Zorko pa je na smrt bolan in ni mogel priti k razpravi. Ostali obtoženci s o bili obsojeni: brata Janez in Štefan Pučko vsak na 6 mesecev strogega zapora, Ferdinand Kurij na 7 mesecev strogega zapora, France Satler pa na 7 mesecev in 15 dni strogega zapora. Obtoženci so bili obsojeni tudi na povračilo škode v skupnem znesku 9000 Din. Kazen so vsi sprejeli.

Razpravo je vodil v. ss. g. Zemljič, vožanta sta bila okrožna sodnika gg. Kolšek in dr. Čemer, obtožnico pa je zastopal državni tožilec g. dr. Hojnik.

Grobovi. V cvetu mladosti je preminula v Ljubljani preteklo soboto po dolgi in mučni boleznj gđc. Erna Dolinškova, hčerka g. Dolinška, inženjerja delavnice državnih železnice v Mariboru. Zemske ostanke blage mladenke so prepeljali danes iz Ljubljane in bo pogreb jutri ob pol 16. uri na studenskem pokopališču. Blag ji spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

Trboveljski slavčki pridejo v Maribor. Na povabilo učiteljstva pride v nedeljo 16. t. m. v Maribor mladinski pevski zbor iz Trbovelj. Mladi pevci in pevke, ki so ostali Mariborčanom v najlepšem spominu od zadnjega koncerta, bodo nastopili v veliki unionski dvorani dopoldne ob 11. uri. Na sporedu imajo de'a Adamiča, Kogoja, Grgoševića, Mokranjca in Pozajiča.

Opozorilo trgovcem. V Mariboru se je danes pojavil neki tuj potnik, ki sprejema naročila na reklamne koledarje za l. 1933. Združenje trgovcev opozarja vse svoje člane na sklep lanskega občnega zbora, da se reklamni koledarji za leto 1933 ne bodo več delili in je dolžnost vsakega trgovca, da se tega sklepa drži.

Službo dobi takoj izvežbana modistinja. Pojasnila daje tukajšnja borza dela. **Razpisana zdravniška služba.** V tukajšnji splošni bolnišnici je razpisano mesto šefa na kirurškem oddelku. Prošnje je treba vložiti pri banski upravi do 20. t. m.

Gasilno društvo v Hočah je priredilo v nedeljo v Potočnikovi gostilni trgatveno veselico, ki je vsestransko dobro uspela. Veselico so obiskali tudi člani novega društva v Bohovi pod vodstvom načelnika, številni člani domačega in razvanskega Sokola ter pevci boškega Prosvetnega društva pod vodstvom g. Furlanija, ki so zapeli več lepih pesmi. Tako medsebojno podpiranje dviga veselje do dela in rodi lepe uspehe, zato upamo, da se bo pod našim zelenim Pohorjem ohranila tudi še v bodoče bratska sloga.

Novo gasilno društvo. V nedeljo je bil ustanovni občni zbor novega prostovoljnega gasilnega društva v Bohovi. Za načelnika je bil izvoljen g. Vernik, ostali odbor pa tvorijo drugi domači možje in fantje.

Konec sezone v Rogaški Slatini. Rogaška Slatina je imela v letošnji sezoni 6003 goste, od teh iz naše države 5185, iz tujine pa 818. Iz Ljubljane jih je bilo 398, iz drugih krajev Slovenije 587, iz Zagreba 1361, iz drugih krajev Hrvaške 1030, iz Beograda 836, iz drugih krajev

Srbije 137, iz Dalmacije 197, iz Bosne in Hercegovine 218, iz Vojvodine 421. Od tujih držav je bila najmočnejše zastopana Madžarska, ki je dala 382 gostov, iz Avstrije jih je bilo 256, iz Italije 53, iz Grčije 38, iz Češkoslovaške 36 itd. Po poklicih je bilo največ trgovcev, in sicer 814; uradnikov je bilo 691, učiteljev 207, ravnateljev 182, posestnikov 171, obrtnikov 163, inženjerjev 162 itd. V Rogaško Slatino pa rada zahaja tudi visoka gospoda, saj najdemo v statističnem izkazu tudi 2 ministra, 19 generalov in admiralov, 4 bane in podbane in 3 škofe. Prenočnin je bilo do konca sezone v zdraviliških hotelih 59.125, v zasebnih hotelih, vilah itd. pa 20.634, skupno torej 79.659. V primeri z lanskim letom je bila letošnja sezona v Rogaški Slatini nekoliko slabša. Gostov je bilo 818 manj, kar znaša 11,9%. Prenočnin je bilo manj 2,25%. Če pa pomislimo, da je obubožanje pretežne večine ljudi vedno večje in da je tujski promet letos v splošnem občutno nazadoval, je lahko Rogaška Slatina s svojo letošnjo sezono še zelo zadovoljna.

Plesna šola Sokola Maribor II. se vrši vsaki ponedeljek in četrtek od 20. do 22. ure v dvorani brata Renčelja na Pobrežju. Zdravo.

Za ženo, za moža in za otroke »TEMPO« čevlji na obroke. **LJUBLJANA CELJE MARIBOR** Gledališka 4. Aškerčeva 3. Slovenska 13.

Trajnost prvega utisa se uveljavlja tudi glede zobovja, kajti samo dobro negovani zobje napravijo pojavo prikupljivo in čistji vonj iz ust je potreben pri občevanju. Zaradi tega ne morete ostati pri negi zob in ust brez Odola, ki ima dvojno izborno učinkovitost, ko daje prijeten vonj ter desinficira obnemem usta in zobovje. Odol je antiseptičen.

V zlato svobodo. Iz tukajšnje državne moške kaznilnice je bilo pogojno odpuščenih 19 kaznjencev, ki jih je danes dopoldne odpravila v njihove pristojne občine. Med njimi jih je nekaj z luža naše države, ki so radi krvne osvete in drugih razbojništev presedeli 15 in še več let za zidovi kaznilnice v Lepoglavi in naposled v Mariboru.

Epileptičen napad. Včeraj popoldne se je zgrudil na Tržaški cesti 52letni vojni invalid Leopold Majcen, ki je brez stalnega bivališča. Pri padcu se je hudo potkolkel po glavi. Z rešilnim avtom so ga spravili v bolnišnico.

Aretiran razbojnik. Preteklo noč je policija aretirala nekega Karla F., ki ga zasledujejo orožniki z Remšnika in tukajšnje okrožno sodišče radi razbojništva na Kapli pri Sv. Duhu na Ostem vrhu, kjer je meseca julija napadel in oropal nekega pastirčka ter mu odvzel žepno uro. Nadalje ima na vesti tatvino, ki jo je izvršil preteklo nedeljo v Radvanju, kjer je nekemu lastniku vrtljaka, ko sta skupaj prenočevala na skednju, ukradel 100 Din gotovine, suktnjo in par čevljev. Aretiranec je svoja dejanja priznal in bo izročen sodišču.

Policijska kronika. V policijske zapore so romali preteklo noč neki Kar. W. radi suma tatvine, Anton R. zaradi prepovedanega beračenja, dva Lojzeta K. in M., ker sta ukradla v nekem skladišču dve vreči otrobov in jih prodala, ter dve Marički zaradi tajne prostitucije. V zaporih so dali prenočišče tudi posestnika Leopoldu F., ki se ga je čez mero nalezel.

Nož. Ivan K. iz Podove je kuhl že delj časa jezo na 24-letnega lončarja Ivana Jebca. Ko ga je sinoči srečal na cesti v Podovi, sta se sporekla in ga je pri tem zabodel z nožem v levo roko. Jebec je moral iskati pomoči v bolnišnici.

Kap je zadela sinoči 52letno zasebnico Rozalijo Biskovo, stanujočo v Vinarski ulici. Poklicani reševalci so jo prepejali v bolnišnico.

Pri obledeli sivorumenkasti barvi kože, motnih očeh, slabem počutku, zmanjšani delavni moči, duševni depresiji, težkih sanjah, želodčnih bolečinah, pritisku v glavi, namišljeni boleznj je pametno, da izpijete nekaj dni zapored vsako jutro na tešče kozarček naravne »Franc Jožefove« grenčice. V zdravniški praksi se voda »Franc Jožef« radi tega posebno uporablja, ker naglo odstrani vzroke mnogih pojavov boleznj. »Franc Jožefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Narodno gledališče

Repertoar.

Torek, 11. oktobra ob 20. uri: »Zvedave žene«. Red C.

Sreda, 12. oktobra: Zaprt. (Gostovanje v Celju).

Četrtek, 13. oktobra ob 20. uri: »Dve nevesti«. Red B.

Celjsko gledališče.

Sreda, 12. oktobra ob 20. uri »Za narodov blagor«. Gostovanje Narodnega gledališča iz Maribora.

Kaj bo ta teden v gledališču? Danes, 11. t. m. se ponovi Goldonijeva komedija »Zvedave žene«. V četrtek, 13. t. m. se uprizori vesela Golarjeva igra iz življenja gorenjskih kmetov »Dve nevesti«. — Cankarjeva komedija »Za narodov blagor« se uprizori v soboto, 15. t. m. za red A. G. Daneš, znani slovenski komik, ki je spet angažiran, bo nastopil prvič v letošnji sezoni v nedeljo, 16. t. m. kot Lahajnarjev Jakec v uspeli veseligrli »Trije vaški svetniki«.

Razvitje zastave zveze vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije

Kralj Aleksander I. je blagovolil podariti zvezi vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije zastavo iz težke svile, ki bo blagoslovljena in razvita 6. novembra t. l. pri spomeniku kneza Mihajla v Beogradu. Zastavi bo kumoval kraj, svečanemu aktu pa bodo prisostvovali predstavniki diplomatskega in častniškega zbora, kraljevske vlade, vojaški atašej raznih držav in mnogoštevilne vojne žrtve iz vseh krajev naše domovine. Zveza invalidov hoče akt razvitja zastave izvršiti na najsvečanější način, in to v znak hvaležnosti svojemu pokrovitelju, kumu in darovatelju zastave. Zato bodo posebno mnogoštevilno zastopane vojne žrtve, da tako manifestirajo svojo hvaležnost, vdanost in neomajno zvestobo do svojega kralja in vojo, da hočejo trdno in močno Jugoslavijo.

Ob tej priliki se bodo kot običajno zabiljali v drog zastave zlati in srebrni žeblički, ki jih bodo poklonili v spomin razni dobrotniki invalidov, ustanove, patriotske organizacije in razne korporacije, in bodo njih imena vrezana v žebličke v latinici ali cirilici. Žebličke bo dala delati osrednja uprava v Beogradu in jih bodo darovatelji zabili sami ali pa pooblastili za to kako drugo osebo ali pa invalidsko organizacijo.

Apeliramo na našo javnost, da daruje žebličke in da ne odpušča praznih rok zastopnikov invalidov, ki bodo te dni v vseh krajih naše domovine zbirali podpise onih, ki mislijo darovati žebliček ali pa da se sami javijo, če bi morebiti koga prezrli, neposredno Oblastnemu odboru vojnih invalidov v Ljubljani ali pa odboru v svoji bližnji okolici in sporočijo obnemem kako naj bo vpisano njihovo ime, ter če bodo sami zabili žebliček. Za žebliček naj blagovolijo vsak žrtvovati svoji družabni poziciji in gmotnim razmeram primerno vsoto. Nabrana sredstva se bodo porabila za podporo najbednejših vojnih žrtev.

Ker se invalidi le redkokdaj javljajo s prošnjami za prispevke, pričakujemo, da bo ta apel našel vsestranski odziv v naši ožji domovini.

Sokolstvo

Iz župnega TO.

Seja tehničnega odbora mariborske sokolske župe bo jutri v sredo ob pol 21. uri v župni pisarni v Narodnem domu.

Beograjski župnik dr. Wagner je podal ostavko. Nadškof dr. Rodič je sprejel ostavko večletnega župnika dr. Vekoslava Wagnerja ter imenoval za njegovega namestnika župnika Čekca, kateremu je včeraj izročil Wagner upraviteljske posle. Vest, da se je župnik Wagner odpovedal svojemu položaju, je vzbudila precejšnje zanimanje.

Brezposelnost v naši državi. Po podatkih borz dela je bilo ob koncu julija v naši državi 11.946 brezposelnih, ob koncu avgusta pa 11.940. Redne podpore so znašale v juliju 349.307, izredne 182.908 Din; v avgustu so znašale redne podpore 427.514, izredne pa 129.959 Din.

Težave in upi televizije

MALO POGLEDA V BLIŽNJO BODOČNOST.

Ljudje navadno ne ločijo televizije od brezžičnega prenosa slik. Televizija je prenos živih slik, dogodkov in filmov, dočim je brezžični prenos slik samo prenos mrtvih slik, fotografij, načrtov, meteoroloških kart, prstnih odtiskov na tiralicah za mednarodnimi zločinci itd. Brezžični prenos slik je danes že gotova stvar. Iz Amerike v Evropo in obratno pošiljajo brez težkoč tem potom razne podpise, čeke, pripomniti pa je treba, da ta prenos ni vselej brezžičen, ampak se vršijo ti prenosi po brzozajavnih kablilih in pridobe pri takem prenašanju slike na vrednosti in jakosti.

Televizija pa je šele v povojih. Danes spada še v laboratorije raznih učenjakov, ki si belijo in tarejo glave, kako bi jo izpopolnili, da bo sposobna za praktično in koristno uporabo. Že od nekdaj so ljudje hrepeli videti in slišati dogodke v trenutku ko se gode, viditi osebo s katero se razgovarjajo po telefonu. Videti Byrda, kako si osvaja nov svet, skratka: videti in slišati ves svet, sedeč v sobi v mehkem naslonjaču, to je želja sodobnega človeka. Ustreči tej želji, pa je stremenje učenjakov.

Do popolnega uresničenja pa je morebiti še dolga pot. Sicer imajo že v Ameriki in na Angleškem aparate za televizijo, vendar so ti aparati le preproste zasnove napredka moderne tehnike. Te nedovršene in nepopolne aparate je vrgla na trg senzacij željna Amerika. Marconi jevi kratki valovi niso le »smrtni žarki«, ampak utegnejo biti prava pot do televizije. Zato se trudijo učenjaki noč in dan, da bi izpopolnili to zasnovo televizije. Imena: Karolus, Baird, dr. Dieckmann, prof. Korn, Petterson in druga so nam porok, da se bodo morebiti že v doglednem času uresničile sanje človeštva o televiziji, ako pa to ne, bodo ljudje vsaj utrdili pot televiziji v srečno bodočnost.

Temeljni principi televizije so že marsikomu znani. Pretvarjanje svetlobnega efekta s slike ali dogodke v električne efekte, ki se prenosijo do sprejemnega aparata v katerem se električni efekti pretvarjajo nazaj v svetlobno, je kratko in lahko rečeno vsa umetnost. Za pretvarjanje svetlobnih učinkov v električne se poslužujejo danes znane fotoelektrične celice, dočim služi za obratno pretvarjanje neonova luč. To so torej osnove, povite še v meglenosti in si moramo obetati pozitivnih uspehov le od bodočnosti, ki bo marsikaj preoblikovala in postavila na glavo te in one aksiome. Dandanes se pogovarja brezžičnim putem Evropa z Ameriko, Newyork z Honolulu, Pariz z Javom in Java z Japonsko, brezžičnim putem se prenašajo

slike iz Amerike v Evropo in obratno. In čez deset, dvajset, sto let?

S pomočjo televizijskih aparatov bomo gledali in poslušali dogodke iz vsega sveta. Trgovci in industrijci bodo sklepal kupčije in pogodbe s pomočjo teh aparatov. Banke bodo brezžičnim putem izmenjavale čeke in menice brez zaprek in težkoč. Zaljublenci se ne bodo več dolgočasili, ker bodo lahko videli in slišali drug drugega, čeprav bodo prebivali na raznih kontinentih. Časopisi ne bodo več izhajali, ker se izdajanje dnevnikov ne bo rentiralo. Tiskal se bo en izvod in poslal brezžično naročnikom, ki bodo po želji čitali na svojih aparatih, kar jih bo zanimalo. Poročila o posameznih dogodkih bodo ilustrirana z živimi slikami. Tudi knjižnice bodo odveč. V svetovni knjižnici bodo prečitali knjigo ki bo zanimala in brezžično jo bo lahko poslušal ves svet. Televizijski kino bo izpodrinil današnjega. Scene na kinematografskem platnu bodo zamenjale žive in plastične slike.

Ultrakratki valovi, ki jih uporablja radiotelefonija, bodo prizadejali današnjemu telefonu, ki hira na vseh koncih, poslednji udarec. Čez nekoliko desetletij bodo shranili današnje avtomatične telefonske centrale kvečjemu še v kak muzej. Poizkusi nemškega fizika Hertza in najnovejši poizkusi senatorja Marconija kažejo pot v bodočnost. Vprašanje je le, če ne bo nastala v etru revolucija, ko bo hkratu delovalo toliko radiotelefonskih central. Toda o tem je vsa bojazen odveč. Še preden so bili znani Marconi jevi smrti žarki, so radiotehniki pogruntali, da lahko delujejo radiotelefonске centrale na valove v kratkem razmahu od 3 metrov. Danes pa v tem pogledu ni več nobene ovire. Marconi jevi poizkusi so podaljšali življenje kratkim valovom za skoro 300 kilometrov in v kratkem bomo imeli kratkih valov po želji. Ko bo to doseženo ni več daleč čas, ko bo imel vsak človek na svetu svoj lastni val, svojo rodbinsko dolžino, ki bo zabeležena v nekem svetovnem popisu valov. Ni torej več daleč čas, ko bo oskrbnik mariborske kočice naročil brezžično klobase pri Tavčarju, se z njim pogodil za ceno in popust ter si jih ogledal na svojem aparatu in jih že v naprej odklonil, če se mu bodo zdele premajhne; ni več tako dolgo od tega, ko bo Franček s pomočjo televizijskega aparate poklical svoje abonente in jim pokazal ocvrto piško, da se bodo žurili h kosilu, ko bo pri frančiškanih zvonilo poldne. V telefonskih seznamih ne bomo več iskali števil, ampak dolžine valov, na primer: »Kolozaščitca«, Kralja Petra trg, val 1,2233 m.

Brezžični telefon je postal stvarnost z otvoritvijo brezžičnega telefonskega prometa med Londonom in Newyorkom. S to otvoritvijo je bila postavljena nova era na področju medkontinentalne telefonije in začrtana pot bodočemu prenosu električne energije brezžičnim putem. Že danes je mreža brezžičnega telefona na široko razmrežena. Med seboj so zvezana mesta, države in kontinenti. Razgovori pa so še zelo dragi, toda tehnika, ki ji smemo smelo zaupati, ne miruje in ne bo mirovala. Pripomogla bo k uresničenju današnjih sanj človeštva.

Sedaj in nekaj

Kako sodi 82letna kmetica o krizi.

Vsakehi 14 dni me obišče ter pogleda za menoj moja 82 let stara mati, ki pa je mimogrede povedano, izredno dobro ohranjena. Vidi in sliši izbornu, hodi kakor mladenka in velikokrat jo mahne rajše peš v S., kakor da se pelje z vlakom. Čita kaj rada in pazno zasleduje dogodke okrog sebe in se da z njo, posebno ker ima zelo dober spomin, o vsem prav prijetno razgovarjati. Zadnjič enkrat sva se menila o krizi in je bila njena sodba o današnjih razmerah toliko zanimiva, da bi jo rad tem potom spravil v širšo javnost. Pogovarjala sva se približno tako-le:

»Mati, kaj pa Vi rečete k sedanjemu krizi?« »Jaz mislim, da je to kriza, če se ljudem bolj slabo godi.« »Da, tako nekako bo to. Pa kaj mislite, zakaj se godi ljudem danes bolj slabo?« »Ljudem se je vedno godilo dobro in slabo, tako tudi danes. Če pa se pri nas komu slabo godi, je ponavadi vzroke iskati v pijančevanju in delamrznosti. Na kmetih nikdar ne zmanjka dela, le delavcev manjka. Zaslужek je že tu, samo tistih ni, ki bi hoteli delati in zaslužiti. Na naši vasi a. pr. sedem posestnikov ni moglo mlati, ker med domačini nihče ni hotel na gumno, v prah. Morali so dobiti štiri mlatiče iz Haloz, da so jim žito zmlatili. To je kriza. Nekaj so možki kadili pipe in je imel vsak za štiri krajcarje 3 do 4 dni dovolj tobaka, danes noben fant in noben gospodar ne kadi drugega kot cigarete in težaki že zjutraj pred delom jemljejo predume, da si morejo kupiti cigarete. Smodke so kadili kmetje samo na gostijah, botrini ali ob praznikih. Iz vsakega dvorišča se pripelje fant na kolesu, peš nobeden noče več hoditi; denarja pa imajo tudi več v žepu, kakor smo ga nekaj imeli največji posestniki. Naš sosed je n. pr. prodal tele za 2 goldinarja, pa še vesel je moral biti, da je toliko skupil za njega. Je se tudi mnogo bolje danes kot nekaj. Nekaj toliko mesa niti videli nismo, kakor se ga danes poje, pa ni nihče zaradi tega javkal

Za nego las samo specialna sredstva! Svoje žive in nežne lase mučite, če uporabljate v njihovo nego čistilna sredstva, ki so namenjena mrtvim stvarim. Pri takem čiščenju manjkajo kosmetični dodatki, ki pospešujejo tvorbo las in zjamčijo lasem lepoto, predvsem pa zdravje. Samo ne kakih eksperimentov, ker je vašega najlepšega okrasa, vaših las, za to preveč škoda! Lepe in zdrave lase vam zjamči redna nega s »Črno glavico« in s »Haarglanz Shamponom«, ki ohrani vaše lase zdrave in odporne ter jim da tudi prekrasen sijaj. »Črna glava« s stalno prilogo sredstva »Haarglanz« je specialno sredstvo za nego las na podlagi tridesetletnih izkušenj.

okoli, da mu gre slabo. Pili so že tudi, pili in se topli, ne pa klali, kakor danes, pač pa so žene bile prej večkrat hudo tepene od pijanih mož. Danes jih ne pretepajo več tako. To je pač bila kriza. O ženskah se ne more reči, da bi za pijačo trosile denar, pa gre spet vsak dinar na obleko. Svilenenogavice, robci in bluze, to vse stane denar. Debele, doma pletene nogavice se malo kje še nosijo, čevelj iz prašičjega usnja je redkost. Tudi uro mora imeti vsako boljše dekle, in fant seveda tudi. Če pa ne zmorejo vsega, pa niso zadovoljne in je kriza vsemu kriva. Po mojih mislih je danes le premalo zadovoljnosti na svetu in veselja do dela in prav to dela krizo.

Tako in enako se pogovarjaja v materjo o starih in sedanjih časih in reči moram, da njena sodba ni tako napačna.

Sport

Motociklistični lov na lisico

Motociklistična sekcija »Perma« v Mariboru priredi v nedeljo 16. oktobra v primeru slabega vremena 23. oktobra prvi lov na lisico v zvezi s sestankom v gostilni Balon na Pobrežju. Razpis lova: Zbirališče na Glavnem trgu, start lisice z Glavnega trga ob 13 uri, start lovcev z Glavnega trga ob 14. Darila: I. lisičji rep in prehodni pokal; II. gramofon; III. srebrna cigaretina doza; IV. popravilo motornega kolesa do 200 Din pri gosp. Železniku, elektro-mehaniku; V. ura za motorno kolo; VI. klobuk po izbi, pri klobučarju g. Kvasu. Darila se lahko ogledajo od 8. do 15. oktobra t. l. v izložbi manufakturne trgovine g. A. Macuna, Gosposka ulica 10. Proga lovišča; cca 15 km. Meje: Pokopališče - Dolgoše - gostilna Riedel - gostilna Vrus - Tezno - gostilna Lešnik - Pobrežje pokopališče. Splošna določitev: Lov lisice traja od 14. do 16. ure. Lisica se sme skriti 15 m od vozne ceste v določenem lovišču, markirati mora vsa križišča in odcepe cest z raznobarnimi narezki papirja. Skrivati se ne sme na pokopališčih, v hi-

Dr. Maks Kovačič:

Dr. Miroslav Tyrš

(Predavanje v Ljudski univerzi).

Tako najdemo Tyrša l. 1869. na svetovni razstavi v Monakovu, pozneje pa na odmoru v Dobrovicah (v okolici Mlade Boleslavi) ter v Kutni gori. — L. 1870 je napisal Tyrš edini svoj spis, iz katerega se da sklepati na njegove verske nazore; to je spis »Mohamed a nauka jeho« (= Mohamed in njegov nauk). Od marca do novembra tega leta se je zdravil v Waidu v Kantonu St. Gallen na Švicarskem. Tu je sestavil svojo znamenito razpravo, ki je izšla z naslovom N. u. sm. a. c. (= N. u. sm. i. c.) l. 1871. kot uvodni članek lista »Sokol«, katerega je začel tega leta izdajati in mu je bil tudi urednik. L. 1873. je obiskal Tyrš dunajsko svetovno razstavo, sedaj ne več sam, kajti 1872 se je poročil z Renato Fügnerjevo, ter odpotoval nato v Italijo. L. 1874. je iskal olajšanja svoji živčni slabosti v češki provinci, l. 1875. zopet v Italiji, l. 1876. v bavarskih Alpah, l. 1877. znova v češki provinci. Toda zdravstveno stanje njegovo se ni mnogo zboljšalo; kljub temu ni miroval: bil je i v Sokolu aktiv n, največ pa se je posvečal svojim umetnostno-kritičnim stremljenjem.

In v teli se ni varal, kajti v juniju l. 1880. je bil Tyrš imenovan za privatnega docenta zgodovine upodabljalnih umetnosti na češki politehniki (t. i. današnji

tehniki), kjer je začel predavati sledečega leta. Začetkom l. 1882. je bil imenovan za konservatorja mestnega muzeja v Pragi, istega leta postane docent na pravkar nanovo ustanovljeni praški češki univerzi in napreduje l. 1883. v izrednega vseučiliškega profesorja. L. 1883. je posetil še enkrat Dunaj, l. 1884. Berlin — vse v zvezi s svojim novim poklicem. Dne 3. junija 1884 se je odpovedal delu v Sokolu, potem ko je 2 leti prej na I. vsesokolskem zletu dne 18. junija 1882 imel priliko videti sadove svojega 20letnega truda v tej organizaciji. Potreben zopetnega odmora je sredi julija 1884. odpotoval telesno in duševno popolnoma izčrpan na Tirolsko, kjer se je naselil 20. julija 1884 v gostilni Tobije Haida v Oetzju. Dne 8. avgusta 1884 je zjutraj odšel na izprehod, s katerega se ni več vrnil. Šele čez 13 dni so našli njegovo mrtvo truplo v reki Achi. Pokopali so ga najprej v Oetzju, v jeseni istega leta pa prepeljali na Češko ter ga položili dne 9. listopada k večnemu počitku v Pragi na Olšanem v skupni grob z Jindřichom Fügnerjem, ki ga je čakal tam že skoro 20 let.

Ako pregledamo to tako končano življenje, tedaj vidimo, d aga je v Tyrševem najnežnejšem detinstvu in v času, ko je bil deček, določala nemila usoda; po kratki dobi bivanja v Děčínu pride čez Döbling in češko provinco v Prago, kjer stoji kot 10leten deček v velikem mestu v nemirnem svetu sam in osirobel. Dvajset let dela nato na tvorbi svoje lastne

duševnosti z devizo: oblikuj se pošteno do najvišje dosegljive popolnosti — prišla bosta tvoj čas in tvoje mesto. Tako potekajo Tyršu študentska leta. L. 1848. ga je videlo sicer na barikadah, toda ne v vodilni vlogi; tudi nikjer drugje še ne stopa v ospredje, niti med literati niti med mladimi politiki, temveč živi popolnoma ločen od javnega življenja, krepi s telovadbo sebe in druge v raznih telovadnih zavodih, študira, potuje, odide iz Prage v Nový Jáchimov kot vzgojitelj — in tu zopet študira ter notranje dozoreva. In dozorevajoč misli na to, kako bi služil narodu kot vzgojitelj vseučiliške mladine.

Od povratka v Prago l. 1861. je celo desetletje življenje Tyrševo posvečeno samo potrebam naroda, prebujenega k novemu, boljšemu življenju v kulturnem in političnem pogledu. »Čudno« — pravi Tyrš ob neki priliki o samem sebi — »človeka, ki se je bavil skoro samo z znanostjo, ki si ni pripisoval nobenih praktičnih zmožnosti, je neodoljivo vlekel k Sokolu. Sedaj vem, zakaj: ker bi nikdo v tem času ne bil dorasel v tej meri tej ulogi.« Sokol — to je bilo prvo in v vsem Tyrševem življenju najrazsežnejše polje njegovega delovanja.

Težki politični položaj, v katerega je narod prišel po razdelitvi države l. 1867., zove Tyrša k novemu delu — političnemu. Pri njem — kakor omenjeno — ni vztrajal dolgo. Dovoljno število delavcev na tem polju in tudi pasivnost tedanje češke politike nista mogli dolgo ve-

zati na sebe moža dejanja, kakršen je bil Tyrš. Še preden se je odrekel temu delu, se je oglasila v njem želja po zopet novem delu, in sicer znova takem, do katerega je čutil nagnjenje in potrebno nadarjenost: delo zgodovinarja in kritika upodabljalnih umetnosti.

L. 1869. je izrazil nam n, da se popolnoma posveti temu delu. Študij in potovanja so ga privedli k temu, a veliki načrti, porojeni že tedaj, so zahtevali vseh njegovih sil. Toda usoda, ki ga je neusmiljeno preganjala že v njegovi otroški dobi, je znova posegla v njegovo življenje. Lečenje na Švicarskem pa ga spet dovede do dela. In četudi se sedaj ponovno loti sokolovanja, se bavi poleg tega tudi z upodabljalnimi umetnostmi; od l. 1871. vrši — kakor je sam o sebi napisal — dvojno delo, hodi od dela k delu. Njegovo trajno bivanje v Pragi, kjer si je l. 1872. s poroko z Renato Fügnerjevo ustanovil ne le lasten dom, nego tudi družbo razumevaločih se in skupno delujočih duš, pretirgavajo le potovanja v tujino ter v češko provinco. Najdaljše izmed njih — l. 1875.-76. — je moral Tyrš, kakor rečeno, porabiti večino ma za zdravljenje svoje bolezni, ki se je oglasila znova — in sicer nevarno! Četudi so politične razmere tega desetletja motile i razvoj Sokolstva, ga je Tyrš vendar proti koncu desetletja zopet dvignil ter toliko poživil, da je moglo manifestirati s svojo številnostjo, silo in življensko močjo ob priliki prvega vsesokolskega zleta l. 1882.

Pierre Loti:

Lotijeva ženitev

Roman

21

Rarahu je mnogo prepevala. Posnemala je razne ptiče glasove, včasih ostre, včasih nežne in mile, vzpenjajoče se do najvišjih not game. — In še vedno je ostala prva pevka v zboru apirske himene...

Iz svoje rane, v gozdu preživljene mla dosti, si je ohranila poglobljeno in sanjavno poezijo; svoja osebna občutja je izražala s pesmijo; zlagala in komponirala je himene, katerih nejasnega in divjaškega smisla ne bi mogli razumeti Evropejci, tudi če bi jih prevedli največji umetniki. — Jaz pa sem čutil v njih neskončni čar otožnosti, zlasti tedaj, ko so se dvigale v mrtvo tišino oceanskih dni.

Zvečer je Rarahu navadno pripravljala vence za noč. Sama pa jih je spletala le poredkoma; nekateri Kitajci so sloveli kot umetniki te stroke, zato jih je rajše kupovala pri njih. Napravljali so jih iz naravnega cvetja s kronami, ornamentami in umetniškimi kombinacijami, polnimi strokovnjaške kitajske lepote...

Za te nenavadno velike vence, ki so bili glavno Rarahino razkošje, so se navadno uporabljali cveti bele gardenije, ki diši kakor ambra.

Drug svečanější nakit, kakor venec iz naravnega cvetja, je bil venec iz »pije«, izdelan iz fine bele slame, podobne riževi, ki ga znajo pripravljati Tahičanke z

nenavadnim okusom in zelo veliko spretnostjo. Vrhu tega venca iz »pije« so pa stavile navadno še okraske iz revareve, neke vrste muck, ki so se ob najmanjšem vetru razgibale, kakor da bi bile napravljene iz najfinejšega gosjega puha...

Revareva je prav za prav sveženi trkastih vlaken zelo zelene barve, ki jih Tahičanke napravljajo iz stržena kokosovih palm.

Kadar je zvečer Rarahu spletla svoje lase in si dela na glavo venec, sva odšla na sprehod. Z ostalo papetsko družbo sva hitela mimo razsvetljenih kitajskih trgovin v glavni ulici, ali pa sva se zastavljala v mesečini pred skupino žen in deklet, ki so plesale upa-upo.

Domov sva se vračala navadno že zgodaj, in Rarahu, ki se je malokdaj mešala v zabave ostalih mladih žen, je bila povsod spoštovana kot pošteno dekle...

Tedaj sva preživljala še dni mirne sreče; toda to niso bili več oni dnevi globokega miru in neskrbnega veselja, kakor nekoč v gozdovih ob potoku Fataua...

Za te nenavadno velike vence, ki so bili glavno Rarahino razkošje, so se navadno uporabljali cveti bele gardenije, ki diši kakor ambra.

Drugi svečanější nakit, kakor venec iz naravnega cvetja, je bil venec iz »pije«, izdelan iz fine bele slame, podobne riževi, ki ga znajo pripravljati Tahičanke z nenadnim okusom in zelo veliko spretnostjo. Vrhu tega venca iz »pije« so pa stavile navadno še okraske iz revareve, neke vrste muck, ki so se ob najmanjšem

vetru razgibale, kakor da bi bile napravljene iz najfinejšega gosjega puha...

Revareva je prav za prav sveženi trkastih vlaken zalozelene barve, ki jih Tahičanke napravljajo iz stržena kokosovih palm.

Kadar je zvečer Rarahu spletla svoje lase in si dela na glavo venec, sva odšla na sprehod. Z ostalo papetsko družbo sva hodila mimo razsvetljenih kitajskih trgovin v glavni ulici, ali pa sva se zastavljala v mesečini pred skupino žen in deklet, ki so plesale upa-upo.

Domov sva se vračala navadno že zgodaj, in Rarahu, ki se je malokdaj mešala v zabave ostalih mladih žen, je bila povsod spoštovana kot pošteno dekle...

Tedaj sva preživljala še dni mirne sreče; toda to niso bili več oni dnevi globokega miru in neskrbnega veselja, kakor nekoč v gozdovih ob potoku Fataua...

Bilo je vse že bolj morno in otožno. Jaz sem Rarahu ljubil seveda še bolj kakor prej, ker je bila »samorana«, vsaj v očeh prebivalcev Papeta moja prava žena. — Prijetna navada življenja v dveh, naju je vsak dan bolj vezala drugega na drugega; vendar ni moglo biti to življenje, ki naju je začaralo v omamni krog, dolgotrajno, še manj seveda trajno. Vedel sem predobro in menda je to čutila tudi Rarahu — da bo samo minljivo in kratkotrajno in se bo prej ali slej končalo s slovesom...

...S slovesom, večnim slovesom, ki bo postavil med naju kopna in morja in strašno globino zemeljske krogle...

šah in v ograjenih vrtovih. Vsak lovec je dolžan, če najde lisico, oddati ji startno listo ter se takoj odstraniti. Strogo je zabranjeno izdati skrivališče lisice drugim lovcem. Vsak udeleženec se mora brezpogojno pokoriti nalogom vodstva. Eventuelni protesti se upoštevajo najkasneje 15 min. po izvršenem lovu z vplačilom zneska Din 50; ta znesek pa se vrne, ako je protest odobren. Vodstvo lova si pridržuje pravico spremembe programa. Lovci se morajo pol ure pred startom javiti vodstvu na Glavnem trgu, da se jim izroči startna lista. Točno ob 16 zaključek lova. Udeleženci lova vozijo na lastno odgovornost. Lovci-vozniki morajo upoštevati cestno-policijske predpise in odkloni prireditelj vsako odgovornost. Vsak lovec jamči za

vse škode in nezgode, ki bi eventualno nastale z njegovim vozilom. Prireditelj je upravičen izreči diskvalifikacijo, ako se lovci ne držijo oblastnih predpisov, ali drugih zakonskih določb, ali kršijo sportno disciplino. Ob 16. odhod lisice iz skrivališča in lovcem, na veselični prostor gostilne Balon na Pobrežju. Udeležba lova je dovoljena vsem ljubiteljem motociklističnega sporta, to je članom in nečlanom (gostom). Prijave sprejema do vključno 14. oktobra t. l. do 16. ure načelnik sekcije g. Oto Črepinko, trgovec v Mariboru, Meljska cesta 2; istotam se dobijo načrti lovišča. Prijavnina znaša za člane Din 15.— za nečlane (goste) Din 25.—. Za poznejše prijave se plača dvojna taksa. Prijavnina se ne vrne. S podpisom prijavnice se podvrže vsak udele-

ženec razpisu in se obveže izpolnjevati vse predpise vodstva lova. Vsak udeleženec l. lova na lisico motociklistične sekcije »Peruna« dobi v spomin krasno izdelano plaketo. Vse ostale informacije se dobijo pred startom. Vljudno vabimo k polnoštevilni udeležbi našega lova vse člane, posebno dobrodošli pa so nam gostje. — Motociklistična sekcija »Peruna«, vodstvo lova.

Balkanska olimpijada.

V Atenah so bile v nedeljo na zelo svečan način otvorjene III. balkanske igre. Poleg 30.000 gledalcev so prisostvovali otvoritvi in prvim borbam vsi člani vlade, celokupni diplomatski zbor in druge prominentne osebe.

X.
Sklenila sva obiskati malo prijateljico Tiahui v njenem daljnem selišču in Rarahu se je veselila tega potovanja kakor malo dete.
Nekega lepega, vedrega jutra sva se napotila peš vzdolž Faa, nošoč na ramenih najino malo tahitsko prtljago: belo srajco zame, dva para in tako iz rožnatega muslina za Rarahu...
V tej srečni deželi se potuje tako, kakor se je potovalo v Evropi v lepih starih časih, če se je takrat sploh potovalo v oddaljenejše kraje...
S seboj ni treba vzeti ne orožja ne hrane in tudi denarja ne; povsod ste našli prisrčno in iskreno gostoljubje in na vsem otoku ni bilo takrat nobenih nevarnih živali razen nekoliko evropskih priseljencev. Pa tudi oni so bili maloštevilni in so živeli večinoma skoraj vsi v Papetu...
Prvo noč sva prebila v Papari, kamor sva dospela malo pred solničnim zatonom, po celem dnevu počasne hoje. Prav takrat so se vračali z morja domači ribiči na svojih dolgih in ozkih čolnih. Žene so jih pričakovale zbrane na obali in tako nama je bilo treba samo izbrati, komu pojdeva prenočevati. Dolgi in ozki čolni so prihajali drug za drugim k obali pod kokosovimi palmami. Nagi veslači so sekal z vesli mirno vodo in trobili na vsa usta na trobente iz školjk, tako kakor so trobili nekoč antični tritonii. Silka je bila živa in svojevrstna, naravna in preprosta, kakor da bi predstavljala dogodek iz prvih časov človeštva...

Praktikantinja
ali praktikanta za inkaso in pisarniška dela sprejemamo takoj. Ponudbe na upravo pod »Kavcija«. 3371

Bučno olje,
sveže od nove žetve priporoča J. Hochmüller, tovarna bučnega olja, Maribor, Taborska ulica. 3284

Stanovanje s popolno oskrbo
iščem za dva dijaka. Ponudbe pod šifro »Dijaško stanovanje« na upravo »Večernika«. 3369

Lepo opremljeno sobo
s uporabo kopalnice takoj oddam. Naslov v upravi »Večernika«. 3372

Telovadni razpored Sokola-Matice v Mariboru. 1932/33

Oddelek	Telovadnica	Dan	Ure
Člani mlajši	Krekova ulica	Torek Petek	20.—22.
Člani starejši	Krekova ulica	Sreda Sobota	1/2 19—20
Članice mlajše	Krekova ulica	Ponedeljek Četrtek	1/2 19—20
Članice starejše	Cankarjeva šola	Ponedeljek Četrtek	19—1/2 21
Moški naraščaj od 14.-16 l.	Cankarjeva šola	Torek Petek	18—1/2 20
Moški naraščaj od 16.-18 l.	Krekova ulica	Torek Petek	1/2 19—20
Moški naraščaj, obrtni	Krekova ulica	Ponedeljek Četrtek	20—22
Ženski naraščaj	Krekova ulica	Ponedeljek Četrtek	17—1/2 19
Ženski naraščaj obrtni	Cankarjeva šola	Ponedeljek Četrtek	1/2 21—1/2 22
Moška deca od 10.-14. leta	Cankarjeva šola	Torek Četrtek	1/2 17—18
Moška deca od 7. do 10. leta	Cankarjeva šola	Torek Četrtek	15—1/2 17
Ženska deca srednješolska	Krekova ul.	Torek Petek	1/2 18—1/2 19
Ženska deca mlajša	Cankarjeva šola	Ponedeljek Četrtek	16—1/2 18
Moška in ženska deca do 7. l.	Cankarjeva šola	Torek Petek	

Lepo, zračno, čedno opremljeno sobo
oddam enemu ali dvema solidnima gospodoma. Sodna ulica 14/II, vrata 8. 3326

Prazno sobo
s posebnim vvhodom, električna luč, peč, oddam takoj poceni posamezni osebi. Kuhati ni dovoljeno. Stritarjeva ulica 5/I. 3299

4sobno stanovanje
s kopalnico in vsemi pritliklinami v novi zgradbi oddamo s 1. novembrom. Naslov v upravi »Večernika«. 3309

Vsakdo,
ki je član posmrtnega zavarovanja »Merkator«, se naproša, da pošlje svoj naslov in številke sprejemnega lista na: Ivan Kovačič, Maribor, Korroška cesta 10. 3343

Vinski sodi,
steklenice in kozarci na prodaj. Meljska cesta 14. 3373

Dalin, najboljšo oglje za likanje
se dobi v vseh trgovinah. 3323

Kupim zložljivo posteljo.
Naslov v upravi »Večernika«. 3301

Urniki stopi v veljavo s ponedeljkom, dne 10. oktobra. — Novosposamezne oddelke se sprejemajo ob telovadnih urah